

בחוזה בביתניה. המשפחות השתכנו בחווה והצעירים הלכו לעבוד במקומות שונים.

ברגע שניתן היה לחזור, כאשר הבתים היו מוכנים, חזרו רוב המשפחות. הנוער הבוגר, בכללו, לא נשאר במושבה. הצעירים מצאו את מקומם בהתיישבות העובדת ובמקומות אחרים בארץ. דור ההמשך במטולה הוא דור הילדים הצעירים שחזרו עם הוריהם.

ממשפחתנו חזרנו בת שבע ואני, ועמנואל הצטרף מאוחר יותר. הבית היה מתוקן אבל ריק לגמרי. לא מיטה, לא כיסא, לא כלום. באנו עם צרור בגדים מהאוהל במחנה הכביש.²⁰ מצאתי חתיכות עץ פה ושם ובניתי כסא ושולחן. לשינה הסתדרנו על הרצפה.

כדי להרוויח כמה פרוטות, עבדתי עם קבוצת פועלים בחפירת תעלה והנחת צנורות ממעיין קטן שלרגלי ההרים אל כפר גלעדי. עבדנו שם צבי פיין ואני. הבחורים היו סוציאליסטים גדולים, ובאחד הימים, כאשר שמעו שיש לי "איכרות" במטולה החליטו שלא מגיע לי לעבוד איתם. אני "הבורגני".

ערערתי על זה, ומישהו פסק שאני יכול להמשיך לעבוד. אחר זמן קיבלתי סכום כסף מהפקידות לשיקום המשק. פקיד יק"א אותו זמן היה רוזנהק שידע רק צרפתית (את קלווריסקי כבר פיטרו). המתורגמן היה סגל.²¹ נשארה לנו פירדה אחת וסגל ידע זאת. שאל אותי: "היתה לך פירדה?" אמרתי: "כן". "ומה עשית בה?"

אמרתי: "מכרתי אותה, האשה היתה חולה והייתי צריך כסף". הוא תרגם לצרפתית ש"אכלתי" את הפירדה. "מנויה". ואני מחיתי את הרוק וקיבלתי את הכסף.

קלווריסקי חיכה לי בחוץ ונתתי לו חלק מהכסף שקיבלתי, כהלוואה. רדובנסקי²² סיפר לי לאחר זמן שגם הוא נתן לקלווריסקי הלוואה אז, כאשר נשאר ללא אמצעי קיום. בכסף הפיצויים קניתי זוג פרדות ביפו, הזמנתי אצל גר נוצרי בחיפה עגלה חדשה "אמריקאית", וקניתי בלבנון פרה ביירותית ועגלה.